

v průběhu let snižuje nebo zvyšuje. Výsledky prvního šetření byly publikovány v časopisu *Pediatric pro praxi* (4) a výsledky druhého šetření v časopisu *Florence* (5).

Metodika šetření

Pro sběr dat byla vytvořena excelová tabulka, do které vybraní pracovníci zúčastněných zdravotnických pracovišť zapisovali údaje o poškození kůže novorozenců. Sběr dat předcházelo setkání sester, zabývajících se hojením ran, které byly s excelovou tabulkou podrobně seznámeny a byla jim vysvětlena metodika hodnocení jednotlivých typů ran podle standardizovaných škál, které jsou pro daný typ rány k dispozici.

Tabulka pro sběr dat obsahuje jednotlivé buňky pro zaznamenání pohlaví, porodní hmotnosti a gestačního věku novorozence, dále pak pro typ rány (dekubitus, eroze/exkoriace, opruzení, kontaktní podráždění, chirurgická rána, extravazace/infiltrace, popálenina, punkce a jiná poranění), včetně metody a délky hojení. Sběr dat byl započat vždy k 1. lednu daného roku a ukončen k 31. prosinci, poté byla provedena analýza výsledků.

Výsledky šetření

Zatímco v roce 2020 bylo ve vybraných zdravotnických zařízeních zjištěno celkem 537 (100%) poranění kůže novorozenců, z nichž 369 (68,7%) bylo na jednotkách intenzivní péče (JIPN), 115 (21,4%) na odděleních intermediární péče (IMP) a 53 (9,9%) na odděleních standardní péče, v roce 2022 se celkový počet poranění kůže novorozenců snížil na 428 (100,0%), z toho 254 (59,4%) jich bylo na JIPN, 105 (24,5%) na IMP a 69 (16,1%) na standardních odděleních. V roce 2023 byl celkový počet poranění opět o trochu nižší, a to celkem 367 (100%), z toho 258 (70,3%) na JIPN, 75 (20,4%) na IMP a 34 (9,3%) na standardních odděleních.

Oproti roku 2020 se snížil počet extravazací/infiltrací, a to z původních 154 (28,7%) na 47 (11,0%) v roce 2022, a na 42 (11,4%) v roce 2023. V roce 2022 se naopak zvýšil počet erozí/exkoriací z původních 101 (18,8%) v roce 2020 na 123 (28,7%) v roce 2022, a počet dekubitů z původních 50 (9,3%) v roce 2020 na 60 (14,7%) v roce 2022. V roce 2023 počet erozí/exkoriací sice trochu poklesl, ale zůstal nejč-

Tab. 1. Typ poranění kůže v roce 2020, 2022 a 2023

Typ poranění	rok 2020 n (%)	rok 2022 n (%)	rok 2023 n (%)
Extravazace/infiltrace	154 (28,7)	47 (11,0)	42 (11,4)
Eroze/exkoriace	101 (18,8)	123 (28,7)	89 (24,3)
Opruzeniny	85 (15,8)	73 (17,1)	64 (17,4)
Chirurgické rány	75 (14,0)	50 (11,7)	80 (21,8)
Dekubity	50 (9,3)	63 (14,7)	37 (10,1)
Jiné rány	36 (6,7)	25 (5,8)	35 (9,5)
Punkce	21 (3,9)	16 (3,7)	8 (2,2)
Kontaktní podráždění	11 (2,0)	20 (4,7)	9 (2,5)
Popáleniny	4 (0,7)	11 (2,6)	3 (0,8)
Celkem	537 (100,0)	428 (100,0)	367 (100,0)

Tab. 2. Lokalizace poranění kůže v roce 2020, 2022 a 2023

Lokalizace	rok 2020 n (%)	rok 2022 n (%)	rok 2023 n (%)
Nos/ústa	60 (11,2)	61 (14,5)	33 (9,1)
Hlava/krk	87 (16,2)	108 (25,7)	61 (16,6)
Hrudník/břicho	55 (10,2)	59 (14,0)	83 (22,6)
Horní/dolní končetiny	221 (41,2)	114 (27,1)	116 (31,6)
Genitál/zadeček	101 (18,8)	76 (18,1)	71 (19,3)
Záda	12 (2,2)	2 (0,5)	3 (0,8)
Plosky nohou/dlaně	1 (0,2)	0	0
Celkem	537 (100,0)	420 (100,0)	367 (100,0)

Tab. 3. Počet dnů hojení poranění kůže v roce 2020, 2022 a 2023

Den hojení	rok 2020 n (%)	rok 2022 n (%)	rok 2023 n (%)
1–5	328 (61,1)	190 (44,4)	159 (43,3)
6–10	97 (18,1)	93 (21,7)	110 (30,0)
11–20	57 (10,6)	34 (7,9)	33 (9,0)
> 20	20 (3,7)	15 (3,5)	11 (3,0)
Neznámý/neuvedený	35 (6,5)	96 (22,5)	54 (14,7)
Celkem	537 (100,0)	428 (100,0)	367 (100,0)

nejším poraněním pro daný rok, kdežto počet dekubitů poklesl – viz Tab. 1.

Nejvíce poranění kůže bylo ve všech třech sledovaných obdobích identifikováno na končetinách novorozenců, v roce 2023 se snížil počet poranění na hlavě a krku a v okolí úst a nosu – viz Tab. 2.

Nejvíce poranění kůže bylo ve všech třech sledovaných obdobích identifikováno u novorozenců s porodní hmotností > 2 500 gramů a narozených v 37.–42. týdnu gestace. Na druhém místě v četnosti výskytu poranění kůže byli novorozenci s porodní hmotností < 999 gramů, narození před 28. týdnem gestace.

Zatímco v roce 2020 bylo 55,9% zjištěných poranění kůže hojeno klasickou metodou, která využívá krémů, mastí, roztoků a gázových krytí, která nemají vlastní terapeutický účinek, v následujících letech se zvýšil počet používání vlhké metody, která absorbuje či odvádí z rány exsudát, netraumatizuje ji při převazech a intervaly mezi jednotlivými převazy prodlužuje, a to na 54,7% v roce 2022 a na 55,3% v roce 2023. V prvních dvou sledo-

vaných obdobích byla rovněž jednou použita metoda podtlakového hojení rány, kdežto v roce 2023 použita nebyla.

Nejvíce zaznamenaných poranění kůže bylo ve všech třech sledovaných obdobích zhojeno do 5 dnů od zahájení léčby, zvyšoval se však počet poranění, u kterých byla doba hojení neznámá. V některých případech z důvodu přeložení dítěte do jiného zdravotnického zařízení, v jiných případech nebyl počet dnů hojení do tabulky zapsán (Tab. 3).

V roce 2022 poklesl počet komplikací hojení, a to z původních 7,6% na 4,7%, aby se v roce 2023 opět zvýšil na 8,7%.

Diskuze

Zatímco zahraniční autoři uvádějí zvyšující se počet poranění kůže novorozenců na jednotkách intenzivní péče (6), naše šetření, zejména v roce 2022 a 2023, naopak ukázalo snížení výskytu poranění. Rovněž se nepotvrdilo zjištění zahraničních autorů, že nejčastějším typem poranění kůže novorozenců jsou dekubity, související s imobilitou nebo